

[Hauch.]

maalet, idet han siger, at paa nærværende Tidspunkt lader det sig ikke gennemføre, det er der ingen Sandsynlighed for, og derfor har han indtil videre ladet det falde. Det kunde vel nok have været gennemført i det høje Folketing, maa vi gaa ud fra. Man skulde dog vel ikke tro, at det ogsaa kunde have haft sine Vanskeligheder at faa Ekspropriation gennemført i det høje Folketing, og jeg vil derfor gaa ud fra, at det virkelig er Udtryk for en paaskønnelsesværdig Selvovervindelse, naar man har taget Ekspropriationsbestemmelsen ud i Folketinget. Den højtærede Landbrugsminister gjorde den Bemærkning, at det, det kom an paa her med Hensyn til Erhvervelse af Jord, var ikke Maaden, hvorpaa det skete, men Hovedsagen var, at der i det hele taget skete noget. Jeg synes, at den Grundbetragtning, som den højtærede Landbrugsminister fremførte i sin Fremsættelsestale, var det naturligt at føre videre ogsaa overfor andre af de Bestemmelser, der findes i Lovforslaget.

Jeg har ogsaa bemærket, at man har taget en anden Ting ud af Lovforslaget, som havde vakt en ikke ringe Modstand hos Oppositionen i det høje Folketing, nemlig Forslaget om den kommunale Udstykning, men man maa naturligvis ikke heraf drage den Slutning, at den høje Regering og Regeringspartierne har forladt Tanken om Ekspropriation. Det siges udtrykkeligt i de Bemærkninger, som Flertallet i det høje Folketing har anført i Betænkningen, at de for deres Vedkommende maa mene, at i Fremtiden vil Forholdene udvikle sig saadan, at man ikke kan faa Jordspørgsmaalet løst paa en tilfredsstillende Maade uden gennem Ekspropriation. Med andre Ord, det er en Udsættelse, som enten er sket af opportune Hensyn, fordi man har ment, at det ikke kunde gennemføres i det høje Lands-ting, eller af hensigtsmæssige Hensyn, fordi man maaske har haft en Formodning om, at det ikke var saa let at faa det gennemført i det høje Folketing.

Der er i Lovforslaget, hvad ogsaa den højtærede Landbrugsminister omtalte for et Øjeblik siden, optaget en Bestemmelse gaaende ud paa, at der kan ydes Laan til Gartnerier og havemæssig Dyrkning af Jord, og man tænker sig i denne Forbindelse, at den Jord, som er i offentlig Eje, i Statseje, skal kunne udfæstes til disse Formaal, saaledes at Staten bliver ved at have en Prioritet i selve Jorden. Jeg skal sige, at mit Parti kan tiltræde Tanken om at støtte Oprettelsen af saadanne Brug, der drives havemæssigt eller rent gartnerimæssigt, men jeg kan bestemt er-

klære, at vi gaar ikke under nogen Form med til, at denne Jord skal forblive i Statens Eje, den maa gaa over til vedkommende Brugere som Selveje. Der er saa meget mere Grund til at fremhæve dette, som der her er Tale om Brug og Brugsformer, hvor selve Jordværdien betyder en procentvis saa ringe Del af hele det samlede Brugs Værdi. Derfor vilde det efter vor Opfattelse være ganske forkert, om man ikke lod Gartnere og Havebrugere komme i Besiddelse af Jorden, saa de ejede den og kunde — jeg kan for saa vidt sige gøre med den, hvad de vilde, for det er Betingelsen for, at de er i Stand til fuldt ud at udnytte den.

Endelig er der i Lovforslaget aabnet Mulighed for at yde Etableringslaan. Jeg skal herom sige, at vi skal være villige til at drøfte Spørgsmaalet om, at der i visse Tilfælde, under særlige Omstændigheder, kan ydes saadanne Etableringslaan, men derimod kan den højtærede Minister ikke paaregne vor Medvirkning til at indføre dette som en almindelig Regel. Naar vi ikke er villige hertil, er det fordi vi mener, at den Mand, som gaar ind til et saadant Brug, bør raade over Midler, og som Forholdene har været hidtil, har han ogsaa kunnet raade over Midler, som han selv har kunnet anbringe i dette Brug. Vi vilde finde det meget farligt, om man indførte det Princip, at man, om jeg saa maa sige, lukkede Døren op til denne Virksomhed og sagde til vedkommende unge: Vær saa god, træd indenfor, her kan du nu begynde. Det er naturligt og rimeligt, at de paagældende har vist gennem deres hidtidige Virksomhed at kunne skaffe sig en — i dette Tilfælde ret beskeden — Kapital, som de selv sætter ind. I hvert Tilfælde skal jeg sige, at dersom der skulde blive Spørgsmaal om Enighed paa dette Omraade, tror jeg ikke, den højtærede Minister skal gaa ud fra paa Forhaand, at vi vil tiltræde en saadan Form, at vedkommende, der faar Bruget, ikke selv ejer noget. Han maa selv være i Besiddelse af noget. Uden Fare er det naturligvis ikke at gaa den Vej her, fordi man ogsaa udsætter sig for at faa en hel Del Mennesker ind i disse Brug, som ikke kan siges at være velegnede dertil. Det ligger dog i Sagens Natur, at de unge, som har vist sig sparsommelige og arbejdsomme og derfor har noget, vil være bedre egnede til at gaa ind i disse Brug end de, som ikke har vist saadanne Egenskaber. Jeg erkender, at der kan være Tilfælde, hvor man vil sige, at vedkommende ikke har kunnet spare noget sammen. Han har maaske haft Forsørgerpligt over for gamle Forældre, eller hvad det nu maatte være,